

Sygn. akt III AUa 262/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Sędziowie: SSA Iwona Szybka

SSA Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 listopada 2015 r. w Ł.

sprawy (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

przy udziale zainteresowanych: A. S., M. S. (1), D. P., B. L., M. S. (2), D. M., M. S. (3), W. W., Z. W.

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek apelacji (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt V U 574/14,

1 . oddala apelację;

2. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. kwotę 1080 (jeden tysiąc osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 262/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 16 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne pracowników (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.: A. S., M. S. (1), D. P., B. L., M. S. (2), D. M., M. S. (3), W. W. i Z. W. w następujących miesiącach: grudniu 2010 r., grudniu 2011 r. i grudniu 2012 r. w odniesieniu do M. S. (1), W. W. i Z. W.; grudniu 2011 r. i grudniu 2012 r. w odniesieniu do A. S., D. P., B. L., M. S. (2), D. M.; grudniu 2012 r. w odniesieniu do M. S. (3).

Od powyższych decyzji odwołał się płatnik składek, wnosząc o ich zmianę poprzez ustalenie, że wypłaty dokonane przez płatnika na rzecz pracowników w grudniu 2010 r., grudniu 2011 r. i grudniu 2012 r. tytułem „świadczeń przedświadczeniowych” - w kwotach wskazanych w zaskarżonych decyzjach - nie stanowiły podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Jednocześnie skarżący wniósł o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołań. Zainteresowani nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniami z dnia 26 listopada 2014 r. połączył sprawy z odwołań od wymienionych decyzji do łącznego ich rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołania płatnika składek.

Sąd Okręgowy ustalił, że Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G., jako pracodawca - płatnik składek, jest zobowiązane do odprowadzania składek do ZUS z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników, tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego. W Spółce z o.o. G. funkcjonuje Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. W okresie od dnia 1 kwietnia 2006 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. obowiązywał u płatnika Regulamin Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 1 kwietnia 2006 r., zmieniony aneksami, ustalony przez Zarząd Spółki G. w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B.. Zasady gospodarowania Funduszem oraz podział środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej (preliminarz wydatków na dany rok) ustalał zarząd spółki w uzgodnieniu z przedstawicielem załogi.

Osobami uprawnionymi do korzystania ze świadczeń z ZFŚS, zgodnie z § 10 Regulaminu, byli: pracownicy, dzieci pracowników do lat 21 pod warunkiem kontynuowania nauki, pracownicy na urloпах wychowawczych oraz współmałżonkowie korzystający ze świadczeń wymienionych w § 12 pkt 2. Regulamin przewidywał, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach pracodawca mógł przyznać pomoc z Funduszu innym członkom rodziny pracownika, a także emerytom i rencistom - byłym pracownikom spółki, których stosunek pracy został rozwiązany w związku z przejściem na emeryturę lub rentę (§ 11). Rozdział II Regulaminu określał przeznaczenie Funduszu. Przepis § , w brzmieniu ustalonym aneksem z dnia 30 listopada 2007 r., przewidywał, że z Funduszu Socjalnego mogą być dofinansowywane świadczenia i usługi w postaci:

1. wypoczynku dzieci pracowników w formie: zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie kolonii, obozów i zimowisk, „zielonych szkół”, wczasów dla dzieci, w tym także połączonego z nauką oraz pobytów sanatoryjnych; wypoczynku dzieci i młodzieży do lat 15 pozostających pod opieką rodziców;
2. krajowych i zagranicznych wycieczek turystycznych wyłącznie dla pracowników i współmałżonków;
3. świadczeń rzeczowych w formie: paczek świątecznych dla dzieci i młodzieży od 1 roku do lat 15; bonów towarowych;
4. pomocy finansowej w formie zapomóg przyznawanym pracownikom lub członkom ich rodzin w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci.

Decyzja w sprawie zasad rozdziału środków Funduszu na świadczenia rzeczowe każdorazowo była podejmowana przez pracodawcę lub upoważnioną przez niego osobę, jak i upoważnioną komisję (§ 19 Regulaminu). Podstawą przyznania pomocy socjalnej finansowanej z Funduszu było złożone na piśmie oświadczenie osoby uprawnionej wraz z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie. Wzór oświadczenia stanowił Załącznik Nr 1 (§ 21 Regulaminu).

W dniu 24 listopada 2010 r. Zarząd Spółki z o.o. G. w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B. postanowił udzielić pracownikom przedświątecznej pomocy materialnej finansowanej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w zamian za bony towarowe ustalając następujące kryteria:

- przy dochodzie do 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny - pomoc finansowa w kwocie 700 złotych;
- przy dochodzie powyżej 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny - pomoc finansowa w kwocie 490 złotych.

W grudniu 2010 r. płatnik składek wypłacił z (...) 190 pracownikom, w tym zainteresowanym, świadczenia przedświadczone w kwotach po 700 zł oraz jednemu pracownikowi A. B. świadczenie przedświadczone w kwocie 490 zł.

Od dnia 1 stycznia 2011 r. zasady korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych u płatnika określił nowy Regulamin z 2011 r., ustalony jak poprzedni, przez zarząd w porozumieniu z przedstawicielem załogi reprezentującym interesy pracowników - T. B..

Krąg osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń z Funduszu był taki sam, jak w poprzednim Regulaminie. W rozdziale III § 12 Regulaminu wskazano, że fundusz socjalny jest przeznaczony na:

1. dofinansowywanie świadczeń i usług świadczonych na terenie kraju oraz za granicą, tj.: wypoczynku dzieci pracowników w formie zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie kolonii, obozów i zimowisk, „zielonych szkół”, w tym także połączonego z nauką oraz pobytów sanatoryjnych; wycieczek turystycznych wyłącznie dla pracowników i współmałżonków organizowanych przez pracodawcę; imprez sportowo-rekreacyjnych;
2. przedświadczną pomoc finansową lub rzeczową w formie: paczek świątecznych dla dzieci i młodzieży od 1 roku do lat 15, bonów towarowych;
3. pozostałą pomoc finansową w formie zapomóg przyznawanych pracownikom lub członkom ich rodzin w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci.

Podstawę do naliczenia dofinansowania dzieci pracowników korzystających ze zorganizowanych form wypoczynku w formie kolonii, obozów i zimowisk stanowiły rachunki, a także inne dowody potwierdzające czas trwania i poniesione koszty (§ 16).

Decyzję w sprawie zasad rozdziału środków Funduszu na świadczenia rzeczowe, uwzględniającą sytuację materialną każdorazowo podejmował zarząd (§ 18). Podstawą przyznania pomocy socjalnej finansowanej z Funduszu było złożenie na piśmie oświadczenia przez osobę uprawnioną wraz z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie (zgodnie z Załącznikiem Nr 1), przy czym dochody dzieci oraz renty i alimenty przyznane na dzieci winny być włączone do dochodów rodziny - § 20 ust. 1 i 2 Regulaminu. W przypadku znacznego pogorszenia się sytuacji materialnej rodziny, na wniosek pracownika, były brane pod uwagę dochody rodziny z okresu trzech miesięcy poprzedzających miesiąc przyznania świadczenia lub dofinansowania.

W dniu 18 listopada 2011 r. zarząd spółki w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B. postanowił udzielić pracownikom przedświadczonej pomocy materialnej finansowanej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w zamian za bony towarowe ustalając następujące kryteria:

- przy dochodzie do 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny - pomoc finansowa w kwocie 700 złotych;
- przy dochodzie powyżej 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny pomoc finansowa w kwocie 490 złotych.

W dniu 23 listopada 2012 r. zarząd spółki w porozumieniu z przedstawicielem załogi T. B. postanowił udzielić pracownikom przedświadczonej pomocy materialnej finansowanej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w zamian za bony towarowe ustalając następujące kryteria:

- przy dochodzie do 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny - pomoc finansowa w kwocie 800 złotych;
- przy dochodzie powyżej 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny- pomoc finansowa w kwocie 500 złotych.

W grudniu 2011 r. płatnik składek wypłacił z ZFŚS wszystkim pracownikom „świadczenie przedświadczone” w tej samej wysokości, tj. w kwocie 700 złotych.

W grudniu 2012 r. płatnik składek wypłacił z ZFŚS wszystkim pracownikom, „świadczenie przedświąteczne” w tej samej wysokości, tj. w kwocie 800 złotych.

Sąd Okręgowy ustalił również, że obowiązujące u płatnika kryterium podziału pomocy przedświątecznej między uprawnionych w postaci 400% minimalnego wynagrodzenia zostało zaproponowane płatnikowi przez przedstawiciela załogi T. B., który wcześniej uzgadniał to kryterium z kadrową A. Ś.. T. B. i A. Ś. chcieli, aby jak najwięcej pracowników mogło skorzystać z pomocy przedświątecznej w takiej samej wysokości i dlatego wybrali takie kryterium. Pracodawca zaakceptował wskazane wyżej kryterium. Do korzystania z pomocy przedświątecznej uprawnieni byli wszyscy pracownicy płatnika, za wyjątkiem członków zarządu spółki. Płatnik w latach 2010-2012 zatrudniał około 200 osób. W spornym okresie pracownicy otrzymywali wynagrodzenie w wysokości od minimalnego wynagrodzenia do kwoty około 6.000 zł. Tylko zarobki w grupie kadry kierowniczej przekraczały kwotę 6.000 zł.

W celu uzyskania pomocy przedświątecznej pracownicy składali płatnikowi pisemne oświadczenia o dochodach brutto na jednego członka rodziny. Dochody w przeliczeniu na jedną osobę kształtowały się u w rodzinach pracowników płatnika od kilkuset złotych (najniższy dochód w 2012 r. w przeliczeniu na osobę wynosił 271,84 zł) do kilku tysięcy złotych (najwyższy dochód w 2012 r. wynosił 4.800 zł na osobę). Kadrowa płatnika A. Ś. analizowała składane oświadczenia pod względem formalnym celem ustalenia, w oparciu o próg dochodowy w wysokości 400% minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny, wysokości należnej pracownikowi pomocy przedświątecznej.

Sytuacja majątkowa pracowników Spółki z o.o. (...) w spornym okresie była różna. Płatnik nie kwestionował rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek ustalonych przez ZUS w zaskarżonych decyzjach. Twierdził jedynie, że sporne świadczenia, jako świadczenia socjalne nie powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek.

W świetle tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie płatnika składek nie zasługuje na uwzględnienie. W przedmiotowej sprawie spór dotyczył podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników podlegających, z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 i 6 oraz art. 83 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym, chorobowemu, wypadkowemu, oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu. Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z regulacją zawartą w art. 18 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 20a ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód w rozumieniu ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zamknięty katalog przychodów, które nie podlegają uwzględnieniu do podstawy wymiaru składek, zawiera rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 pkt 19 ww. rozporządzenia, nie stanowią podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Sąd Okręgowy odwołał się także do definicji działalności socjalnej określonej w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Podniósł, że o tym, czy środki funduszu zostały rozdysponowane zgodnie z kryterium socjalnym decyduje sytuacja życiowa, rodzinna i materialna osób uprawnionych (art. 8 ust.1 cyt. wyżej ustawy), co oznacza, że kryterium socjalne musi być dostosowane do uprawnionej grupy w taki sposób, aby różna sytuacja życiowa, rodzinna, materialna poszczególnych osób, wchodzących w skład tej samej grupy (pracowników płatnika) powodowała różną wysokość świadczeń, które otrzymują z funduszu.

Skarżący wypłacił z (...) wszystkim pracownikom w ramach pomocy przedświątecznej (z okazji Świąt Bożego Narodzenia) zakwestionowane przez ZUS świadczenia pieniężne, a mianowicie: w grudniu 2010 r. w kwotach po 700 zł (za wyjątkiem jednego pracownika A. B., który otrzymał świadczenie w kwocie 490 zł); w grudniu 2011 r. w kwotach po 700 zł; w grudniu 2012 r. w kwotach po 800 zł. W ocenie Sądu Okręgowego, zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, w myśl art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r., określa pracodawca w regulaminie, ale musi przy tym uwzględniać treść art. 8 ust. 1 ustawy. Pracodawca nie może więc ustalić zasad i warunków korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu według dowolnie wybranych przez siebie

kryteriów, z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, iż przyznawanie tych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu zostały uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu.

Zasady korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych u płatnika w okresie od dnia 1 kwietnia 2006 r. do 31 grudnia 2010 r. były regulowane Regulaminem z 2006 r. uchwalonym przez (...) Spółkę z o.o. z siedzibą w G. w uzgodnieniu z przedstawicielem załogi T. B.. Od dnia 1 stycznia 2011 r. zasady korzystania z ZFŚS u płatnika określał nowy Regulamin, także uzgodniony przez płatnika wraz z przedstawicielem załogi T. B.. Zasady rozdziału środków Funduszu na świadczenia rzeczowe zgodnie z § 19 Regulaminu z 2006 r. zależały każdorazowo od decyzji pracodawcy lub upoważnionej przez niego osoby oraz upoważnionej komisji. Natomiast podstawą przyznania pomocy socjalnej finansowanej z Funduszu było pisemne oświadczenie osoby uprawnionej wraz z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie, którego wzór zawierał Załącznik nr 1. Regulamin z 2011 r. w § 12, podobnie jak wcześniejszy Regulamin, określał cele, na które mogą być przeznaczone środki Funduszu. Przyznanie wszystkich ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależniono w Regulaminie z 2011 r. od złożenia pisemnego wniosku o przyznanie pomocy wraz z pisemnym oświadczeniem osoby uprawnionej z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie. Decyzja w sprawie zasad rozdziału środków Funduszu na świadczenia rzeczowe, zgodnie z § 18, należała każdorazowo do zarządu spółki i winna uwzględniać sytuację materialną. Regulamin z 2011 r. przewidywał wypłatę z Funduszu Świadczeń Socjalnych przedświadczonej pomocy finansowej lub rzeczowej w formie bonów towarowych. Z kolei w regulaminie z 2006 r. taka pomoc była przewidziana w § 12 pkt 3 w postaci świadczeń finansowych i rzeczowych w formie bonów towarowych. Nie mniej jednak, na podstawie decyzji zarządu spółki, podejmowanej każdorazowo z przedstawicielem załogi T. B., pracownicy w spornym okresie w zamian za bony towarowe otrzymali przedświadczonej pomoc finansową (porozumienia z dnia 24 listopada 2010 r., 18 listopada 2011 r. i 23 listopada 2012 r.). Regulaminy nie wprowadzały kryterium, od którego spełnienia zależała wysokość przyznawanej pomocy przedświadczonej. W tym zakresie każdy regulamin odsyłał do decyzji pracodawcy, czyli zarządu. To pracodawca w uzgodnieniu z przedstawicielem załogi miał każdorazowo ustalać wysokość takiej pomocy, której udzielenie zależało od złożenia przez pracownika najpóźniej do 30 kwietnia każdego roku pisemnego oświadczenia z wyliczoną wysokością dochodów brutto, przypadających na osobę w rodzinie. O wysokości przyznanej pomocy, zgodnie z obowiązującymi u płatnika Regulaminami, powinna decydować sytuacja materialna w rodzinie pracownika. Zarząd spółki w uwzględnieniu woli przedstawiciela załogi T. B. ustalił w spornym okresie (2010-2012) dwa progi dochodowe, od których spełnienia była uzależniona wysokość pomocy przedświadczonej. I tak, przy dochodzie do 400% minimalnego wynagrodzenia na członka rodziny pomoc przedświadczonej była wyższa, a przy przekroczeniu tego progu dochodowego, niższa. Wysokość pomocy przedświadczonej zgodnie z przyjętym kryterium 400% minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny miała wynosić odpowiednio: w 2010 i 2011 roku - 700 zł i 490 zł oraz 800 zł i 500 zł w 2012 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, kryterium socjalne winno być dostosowane do uprawnionej grupy w taki sposób, aby różna sytuacja życiowa, rodzinna, materialna poszczególnych osób wchodzących w skład tej samej grupy (pracowników płatnika) powodowała różną wysokość świadczeń, które otrzymują z funduszu. W celu ustalenia i wyboru właściwego kryterium socjalnego pracodawca powinien przed dystrybucją świadczeń socjalnych ustalić sytuację życiową, rodzinną i materialną swoich pracowników. A następnie do tak ustalonej sytuacji dobrać kryterium, które różnicuje przyznaną im z funduszu pomoc. Przy czym prawidłowe ustalenie sytuacji materialnej, dotyczącej posiadanych zasobów majątkowych i uzyskiwanych dochodów, sprowadza się nie tylko do ustalenia wysokości wynagrodzenia pracownika zatrudnionego u płatnika, ale dotyczy wszystkich osób, z którymi ten pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Z kolei sytuacja rodzinna to przede wszystkim liczba członków rodziny, z którymi pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Natomiast sytuacja życiowa to szczególne okoliczności, które spotykają człowieka w pewnych okresach życia, powodując jej pogorszenie, np. w związku z chorobą, śmiercią członka rodziny, utratą mieszkania, utratą pracy. Dopiero te wszystkie informacje pozwalają w prawidłowy sposób ustalić kryterium socjalne, którym winien kierować się płatnik dokonując dystrybucji spornych świadczeń z funduszu socjalnego.

Biorąc pod uwagę powyższe zapatrywania Sąd Okręgowy uznał, że przyjęte przez pracodawcę przy wypłacie spornych świadczeń kryterium (400% minimalnego wynagrodzenia) nie doprowadziło do różnicowania wysokości wypłaconej pracownikom pomocy przedświątecznej. Żaden, bowiem z pracowników płatnika w latach 2011-2012 nie przekroczył progu 400% minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny, a w 2010 r. próg ten przekroczyła tylko jedna osoba. Kryterium może nie różnicować wypłaty świadczeń z funduszu i nadal mieć charakter socjalny tylko wówczas, gdy sytuacja wszystkich uprawnionych pracowników jest zbliżona, co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca. Ze złożonych przez pracowników oświadczeń majątkowych za 2012 r. wynika, że dochód na jednego członka w ich rodzinach był bardzo różnicowany i wynosił od 271,84 zł do 4.800 zł.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, wskazane wyżej kryterium zostało ustalone u płatnika w takiej wysokości nie po to, aby dostosować je do indywidualnej sytuacji i potrzeb pracowników, ale po to, by wszyscy pracownicy otrzymali pomoc przedświątęcną w takiej samej wysokości. Przed wypłatą spornych świadczeń analiza sytuacji rodzinnej i materialnej poszczególnych pracowników na podstawie złożonych przez nich oświadczeń sprowadzała się tylko do ustalenia, czy dochód w rodzinie pracownika nie przekracza 400% minimalnego wynagrodzenia na jedną osobę. Nie spełnia to wymogu indywidualnej analizy sytuacji rodzinnej, materialnej i osobistej pracownika, o którym mowa w art. 8 ust. 1 o ZFŚS. Sąd Okręgowy powołując się na ugruntowane w tym zakresie orzecznictwo wskazał, że bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż wydanie decyzji o przyznaniu spornych świadczeń odbyło się za wiedzą i zgodą przedstawicieli załogi. Płatnik składek administrując funduszem socjalnym nie może bowiem czynić tego z pominięciem ustawy i w konsekwencji przez swoje działania uszczuplać zasoby tego funduszu, nawet jeśli odbyłoby się to przy pełnej aprobacie przedstawicieli związków zawodowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 marca 2011 r., III AUa 541/2010, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r., III AUa 324/13 oraz wyrok z dnia 20 czerwca 2012 r., I UK 140/12, L.).

Sąd pierwszej instancji wskazał przy tym, że zwolnione od konieczności opłacania składek na ubezpieczenia są tylko takie wypłaty z zakładowego funduszu socjalnego, których dokonano z zastosowaniem kryterium socjalnego, tj. z uwzględnieniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2012 r., I UZ 15/12, L., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2009 r., I UK 121/09, OSNP 2011 nr 9-10, poz. 133). Biorąc zatem pod uwagę, że sporne świadczenia nie miały charakteru socjalnego, gdyż w istocie ich otrzymanie nie zależało od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu, a zatem nie wiązało się z zastosowaniem przez płatnika kryterium socjalnego z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, należy uznać, że świadczenia te stanowią dodatkowe wynagrodzenie pracownika, czyli przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. To mając na względzie Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji, z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją płatnik składek zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 18 ust 1, art. 20 ust. 1, w związku z art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przez uznanie, że wypłacona pomoc przedświątęczna stanowiła podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, pomimo sfinansowania jej w całości ze środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz przyznania prawidłowo na zasadach wskazanych w ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki społecznej finansowanych ze środków publicznych przez uznanie, że wypłacona pomoc przedświątęczna

stanowiła podstawę na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne, pomimo sfinansowania jej w całości ze środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i przyznania prawidłowo na zasadach wskazanych w ustawie o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

3. błąd w ustaleniach faktycznych będących podstawą orzeczenia polegający na przyjęciu, iż płatnik przy wypłacie spornych świadczeń w latach 2010, 2011, 2012 nie brał pod uwagę indywidualnej analizy sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej uprawnionych pracowników, podczas gdy w oparciu o składane przez uprawnionych oświadczenia oraz dane będące w posiadaniu pracodawcy, płatnik miał możliwość dokonania oceny sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej pracowników.

Mając na uwadze sformułowane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołań płatnika składek ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji lub uchylenie wyroku w całości oraz poprzedzających go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez organ rentowy w trybie art. 477^{14a} k.p.c., a nadto o zasądzenie na rzecz odwołującego zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących regulacjach prawnych. Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonał analizy zebranych dowodów nie naruszając zasady swobodnej ich oceny i do tak ustalonego stanu faktycznego właściwie zastosował konkretnie wskazane przepisy prawa materialnego. Przywołał ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych w którym wyjaśnione zostało, jakie świadczenia wypłacone pracownikom mogą być uznane za świadczenia socjalne oraz jakie konsekwencje na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wywołuje nie uznanie świadczeń wypłaconych ze środków funduszu za świadczenia socjalne. Sąd Apelacyjny podziela zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji.

Spór w rozpatrywanej sprawie dotyczy podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników, podlegających - z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.) ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, a z mocy art. 11 pkt 1 i art. 12 pkt 1 tej ustawy ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu oraz podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne - art. 81 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.). Organ rentowy ustalił nową, wyższą podstawę wymiaru tych składek wliczając do niej świadczenia przedświadczone wypłacone zainteresowanym: A. S., M. S. (1), D. P., B. L., M. S. (2), D. M., M. S. (3), W. W., Z. W..

Jak trafnie wskazał Sąd Okręgowy, zgodnie z art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód, o jakim mowa w art. 4 pkt 9 i pkt 10 tej ustawy. Stosownie do powołanego wyżej punktu 9 art. 4 - użyte w ustawie określenie przychód oznacza przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy. Zgodnie zaś z art. 81 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. W świetle art. 12 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.) za

przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za nie wykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Zatem wartość świadczeń przedświadczeniowych uzyskanych od pracodawcy jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ww. ustawy.

Wyłączenia z podstawy wymiaru składek wynikają z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.), które zawiera zamknięty katalog przychodów niestanowiących podstawy wymiaru składek. Według § 2 ust. 1 pkt 19 ww. rozporządzenia, nie stanowią podstawy wymiaru składek, świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Z niespornych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że u płatnika składek - Przedsiębiorstwo (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. w spornym okresie obowiązywał od dnia 1 kwietnia 2006 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. Regulamin Gospodarowania Środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z dnia 1 kwietnia 2006 r., a od dnia 1 stycznia 2011 r. nowy Regulamin z 2011 roku, ustalony, jak poprzednio, przez zarząd spółki w porozumieniu z przedstawicielem załogi reprezentującym interesy pracowników T. B.. Regulaminy te nie wprowadzały kryterium, od którego spełnienia zależała wysokość przyznawanej pomocy przedświadczeniowej, poza ogólnym stwierdzeniem, że wysokość pomocy ma zależeć od sytuacji materialnej pracownika. W zakresie ustalenia kryteriów dotyczących wysokości pomocy Regulaminy odsyłały do decyzji pracodawcy, który w uzgodnieniu z przedstawicielem załogi miał każdorazowo ustalać wysokość takiej pomocy. Regulaminy przewidywały natomiast, że przyznanie wymaga złożenia przez pracownika, najpóźniej do 30 kwietnia każdego roku, pisemnego oświadczenia z wyliczoną wysokością dochodów brutto przypadających na osobę w rodzinie. Zarząd spółki w uwzględnieniu woli przedstawiciela załogi ustalił w spornym okresie (2010-2012) dwa progi dochodowe, od których spełnienia uzależniona była wysokość pomocy przedświadczeniowej. Wysokość tej pomocy, zgodnie z przyjętym kryterium 400% minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny, miała wynosić odpowiednio: w 2010 i 2011 r. - 700 zł i 490 zł oraz w 2012 r. 800 zł i 500 zł. Z ustaleń tych, dokonanych na podstawie oświadczeń majątkowych pracowników i list płac - niezakwestionowanych przez apelującego - wynika, że sytuacja majątkowa pracowników spółki w latach 2010-2012 była różna oraz że dochody w przeliczeniu na jedną osobę kształtowały się w rodzinach pracowników płatnika od kilkuset złotych (najniższy dochód w 2012 r. w przeliczeniu na osobę wynosił 271,84 zł) do kilku tysięcy złotych (najwyższy dochód w 2012 r. wynosił 4.800 zł na osobę), a mimo tego płatnik składek każdorazowo podejmował decyzję o stosowaniu takiego samego kryterium, co w efekcie doprowadziło do wypłaty świadczeń z Funduszu w wyższej wysokości.

Podkreślenia wymaga, że w apelacji płatnika nie ma także zarzutu wadliwości ustalenia, że obowiązujące u płatnika kryterium podziału pomocy przedświadczeniowej między uprawnionych w postaci 400% minimalnego wynagrodzenia zostało zaproponowane płatnikowi przez przedstawiciela załogi T. B., który wcześniej uzgadniał to kryterium z kadrową A. Ś.. T. B. i A. Ś. chcieli, aby jak najwięcej pracowników mogło skorzystać z pomocy przedświadczeniowej w takiej samej wysokości i dlatego wybrali takie kryterium, które w praktyce doprowadziło do równych wypłat. Pracodawca zaakceptował wskazane wyżej kryterium. Do korzystania z pomocy przedświadczeniowej uprawnieni byli wszyscy pracownicy płatnika, za wyjątkiem członków zarządu spółki. Płatnik w spornym okresie 2010-2012 zatrudniał około 200 osób. W okresie tym pracownicy otrzymywali wynagrodzenie w wysokości od minimalnego wynagrodzenia do około 6.000 zł. Tylko zarobki w grupie kierowniczej przekraczały kwotę 6.000 zł. Nie zostało również zakwestionowane ustalenie, że minimalne wynagrodzenie w spornym okresie wynosiło kolejno w 2010 r. - 1.317 zł, w 2011 r. - 1.386 zł, w 2012 r. - 1.500 zł, a to oznacza, że pracownik, którego dochód w rodzinie nie przekroczył na jedną osobę w 2010 r. kwoty 5.268 zł, w 2011 r. kwoty 5.544 zł i w 2012 r. kwoty 6.000 zł, otrzymał pomoc przedświadczeniową w jednakowej wysokości.

W tej sytuacji za bezzasadny należy uznać zarzut błędnych ustaleń faktycznych polegający na przyjęciu, że płatnik nie brał pod uwagę indywidualnej analizy sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej uprawnionych pracowników, skoro z niekwestionowanych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że sytuacja materialna pracowników była różna i to nie tylko w odniesieniu do zarobków otrzymywanych u płatnika, ale przede wszystkim w odniesieniu do dochodów przypadających na jednego członka rodziny, a mimo to wszyscy pracownicy płatnika (za wyjątkiem jednej osoby w 2010 r.) otrzymali w 2010 r., 2011 r. i 2012 r. świadczenia w takiej samej wysokości. Wyjaśnić przy tym należy, że wysokość zarobków uzyskiwanych w zakładzie pracy nie stanowi kryterium, na podstawie którego możliwa byłaby ocena sytuacji rodzinnej, majątkowej i życiowej pracowników. Jest to jeden z elementów wpływających na tę sytuację i ją kształtujących, ale niewątpliwie niewystarczający, bo nie uwzględnia ilości członków rodziny, ich dochodów lub ich braku. Uzupełniająco do ustaleń Sądu Okręgowego dodać jedynie należy, że T. B. na rozprawie w dniu 26 listopada 2014 r. zeznał, że wysokość przyznanych świadczeń zależała od wysokości kwoty zgromadzonej na koncie ZFŚS, a A. G., że sytuacja materialna pracowników różniła się, bo w różnej wysokości otrzymywali oni wynagrodzenie u tego pracodawcy, a także różna była ich sytuacja rodzinna, a wysokość pomocy uzależniona była od wysokości środków pozostałych na koncie Funduszu.

W związku z tym podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że sytuacja materialna i rodzinna w żaden sposób nie wpływała na wysokość przyznanych świadczeń, a ustalone przez płatnika kryterium socjalne miało na celu wypłatę w latach 2010-2012 wszystkim pracownikom „świadczenia przedświadczonego” w jednakowej wysokości, bez względu na ich sytuację materialną, czy też rodzinną. Jakkolwiek wypłata tych świadczeń uzależniona została od spełnienia przez pracownika warunku formalnego, a mianowicie złożenia oświadczenia o wysokości dochodów brutto na jednego członka rodziny, to ostatecznie wypłacona kwota, pomimo niewątpliwie różnych dochodów, była dla wszystkich pracowników taka sama. Stąd też za trafne należy uznać stwierdzenie Sądu pierwszej instancji, że zastosowane przez płatnika kryterium nie doprowadziło do zróżnicowania wysokości świadczeń, choć sytuacja pracowników zarówno rodzinna jak i materialna nie była porównywalna, a była różna. Tak określono kryterium różnicujące, aby w istocie nie różnicowało ono wypłat.

Nietrafne okazały się również zarzuty naruszenia prawa materialnego art. 18 ust 1, art. 20 ust. 1, w zw. z art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki społecznej finansowanych ze środków publicznych oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe przez uznanie, że wypłacona pomoc przedświadczeniowa stanowiła podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, zdrowotne, chorobowe i wypadkowe, pomimo sfinansowania jej w całości ze środków funkcjonującego u płatnika składek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy wyjaśnił, dlaczego otrzymane przez zainteresowanych pracowników kwoty pieniężne stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, mimo że faktycznie zostały wypłacone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Prawidłowo Sąd Okręgowy zastosował w tej sytuacji prawo materialne - art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z tym przepisem, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Po myśli art. 4 pkt 9 ustawy jest to przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Zgodnie natomiast z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, za przychody ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Sąd pierwszej instancji słusznie wskazał, że o tym, czy świadczenia wypłacone z Funduszu są zwolnione od opłacania składek na ubezpieczenia społeczne nie decyduje tylko to, że zostały one wypłacone ze środków funduszu, ale to, że są to świadczenia, o których mowa w art. 8 ust.1 ustawy z dnia o ZFŚS, czyli świadczenia,

których przyznanie i wysokość płatnik uzależnił się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Za utrwalone należy uznać stanowisko judykatury, że poszczególne świadczenia przyznawane mogą być uprawnionym według różnych kryteriów, tyle że o niezaliczeniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie decyduje socjalny charakter tych świadczeń wyrażający się zróżnicowaniem ich wartości w zależności od sytuacji majątkowej, rodzinnej i finansowej. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2014 r., I UK 202/13, LEX nr 1436168). W wyroku z dnia 16 września 2009 r. Sąd Najwyższy wskazał, że pomoc z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych musi być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. Jeżeli wszyscy pracownicy otrzymali świadczenia o jednakowej wartości, to trzeba je ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy. Wypłata bonów towarowych niemająca charakteru socjalnego jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Podstawowa zasada dysponowania środkami funduszu została określona w art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zasada ta stanowi, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady podstawowej nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z przywilejów przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych. Innymi słowy, pomoc z funduszu może być dokonywana jedynie wówczas, gdy uzależnia się jej przyznawanie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., I UK 121/09, OSNP 2011 nr 9-10, poz. 133, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 stycznia 2015 r., III AUa 1125/14, LEX nr 1649196). W niniejszej sprawie taka sytuacja nie wystąpiła. Wszyscy pracownicy otrzymali świadczenia przedświadczone o jednakowej wartości, co spowodowało, że świadczenia te trzeba ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy ze stosunku pracy.

Podzielić też należy pogląd Sądu Okręgowego, że kryterium może nie różnicować wypłaty świadczeń z Funduszu i nadal mieć charakter socjalny tylko wówczas, gdy sytuacja wszystkich uprawnionych pracowników jest zbliżona, co w przedmiotowej sprawie jednak nie miało miejsca. Ugruntowane jest stanowisko judykatury, że ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych nie upoważnia do tworzenia takich zasad podziału funduszu socjalnego, które pozostawałyby w sprzeczności z jej art. 8 ust. 1, ten zaś przepis wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Jest to tzw. kryterium socjalne, którego przyjęcie przez ustawodawcę prowadzi do wniosku, że jest wykluczone przyznawanie ulgowych usług i świadczeń z funduszu ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady "każdemu po równo", gdyż mało prawdopodobne jest, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Tym bardziej więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób (por. Sąd Najwyższy z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003 nr 14, poz. 331; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 kwietnia 2015 r., III AUa 1064/14, LEX nr 1683312). W niniejszej sprawie, co wynika z niekwestionowanych przez apelującego ustaleń, wszyscy pracownicy w roku 2011 i 2012 oraz w 2010 (za wyjątkiem jednej osoby) otrzymali świadczenia przedświadczone w jednakowej wysokości, mimo że ich sytuacja materialna oraz rodzinna była diametralnie różna. Zatem w pełni uprawnione jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że podziału środków z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie dokonano w oparciu o kryterium socjalne, a ustalone kryterium 400% minimalnego wynagrodzenia na jednego członka rodziny miało właśnie na celu nie różnicować pracowników w zakresie wysokości świadczeń przedświadczonych. Było to zatem kryterium zrównujące, a nie różnicujące. Ustanowienie bardzo wysokiego progu dochodowego przypadającego na jednego członka w rodzinie - wysokości 400 % minimalnego wynagrodzenia, czyniło to kryterium jedynie pozornym kryterium socjalnym. Takie same świadczenia z funduszu socjalnego otrzymali bowiem pracownicy w różnej sytuacji rodzinnej, majątkowej i życiowej. Ale skoro celowym zamierzeniem było, aby każdy pracownik uzyskał pomoc w tej samej wysokości, to kryterium zostało tak sformułowane, aby zrealizować owo zamierzenie.

W tej sytuacji pełnej akceptacji wymaga stanowisko Sądu Okręgowego, że wypłata spornych świadczeń, które w istocie nie mają charakteru socjalnego, jest przychodem pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 r. o

podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Jest to przychód ze stosunku pracy. Przyznane pracownikom spółki sporne świadczenia jedynie pozornie były uzależnione od ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, zatem ich wypłacenie wszystkim pracownikom w jednakowej wysokości spowodowało, że świadczenia te trzeba ocenić jako świadczenia dodatkowe pracodawcy, a nie świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi tak wobec pracowników, jak wobec płatnika składek.

Nietrafny jest również zarzut naruszenia prawa materialnego § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. Przepis ten nie może być interpretowany z pominięciem treści art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Kwestia ta była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który w przywołanym wyżej wyroku z dnia 16 września 2009 r., I UK 121/09, wyraził stanowczy pogląd, że jeżeli wypłata bonów towarowych nie ma charakteru socjalnego, gdyż nie wiąże otrzymania bonów z kryterium socjalnym, to bony należy uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek. Pogląd ten Sąd Apelacyjny akceptuje i uznaje za adekwatny do stanu faktycznego sprawy niniejszej.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd drugiej instancji, dzieląc stanowisko Sądu Okręgowego i nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji w zakresie prawa procesowego i materialnego, na podstawie art. 385 k.p.c. apelację płatnika oddalił. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 i § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 490 ze zm.).

Sędziowie: Przewodnicząca: